

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: Oct/Nov.-2023**Sociology (Optional) Paper-IX****SOCO9: Political Sociology****Day and Date: Friday, 01/12/2023****Total Marks: 60****Time: 2.30 PM To 4.30 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 A thinker who constructs a coherent sociology is .....
A) Karl Marx B) Durkheim C) Max Weber D) Herbert Spencer
- 2 In the ..... century, the thought of nobles was presented effectively.
A) Seventeenth B) Eighteenth C) Nineteenth D) Twentieth
- 3 Most political systems of thought are based on ..... context.
A) Economic B) Religious C) Educational D) Ethnic
- 4 An ideology that binds people with political loyalty to the nation-state is.....
A) Fascism B) Communism C) Imperialism D) Nationalism
- 5 Almond used the concept of.....
A) Behaviorism B) Elitism C) Structure functionalism D) Reciprocity
- 6 The purpose of the group is to serve the interests of the members.
A) Pressure group B) Interest C) Capitalist D) Ruler
- 7 Worked mainly as a ..... pressure group before independence.
A) Hindu Mahasabha B) Rashtraseva Dal C) ITEC D) Indian National Congress
- 8 .....is the subject matter of Political Sociology.
A) Political Socialization B) Political Recruitment C) Political Participation D) All of these
- 9 .....is the present means To obtain some future apparent good.
A) Slavery B) Power C) Job D) None of these
- 10 .....is the pattern of individual attitude and orientations towards politics
Among the members of a political system.
A) Education B) Health C) Ideal D) Political
- 11 In the political system, this type is observed
A) Monarchy B) Democracy C) Tyranny D) All of the above
- 12 Through this process a person learns the political culture of his society
A) Political socialization B) Political Disorganization C) Political University D) Congress Party
- 13 In 1885, this English official formed a political organization called Rashtriya Sabha.
A) Lord Bentick B) Alan Hume C) Mountbatten D) Cornwallis

14 The French sociologist ----- has discussed that law and order in society is a function of the state.

- A) August Compt B) Tallcott Parsons C) C. H. Coole D) Emil Durkheim

15 The Greek philosopher Aristotle ----- concept has its roots in the concept of civil society.

- A) Political belief B) political disintegration C) political community D) political rule

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Meaning of political Sociology
- 2 Political participation in India
- 3 Political methods
- 4 Importance of political socialization

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Interrelationship between political sociology and other social sciences
- 2 Types of political culture
- 3 Nature of political bureaucracy
- 4 Political recruitment

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 What is Political Sociology? Discuss the scope of political sociology.
- 2 Explain the tools of political socialization.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 समाजशास्त्राची सुसंगत बांधणी करणारा विचारवंत म्हणजे ..... होय.
अ) कार्ल मार्क्स ब) डुरखाईम क) मॅक्स वेबर ड) हर्बर्ट स्पेन्सर
- 2 ..... शतकात श्रेष्ठजनांचा विचार प्रभावीपणे मांडण्यात आला.
अ) सतराव्या ब) अठराव्या क) एकोणीसाव्या ड) विसाव्या
- 3 बहुतांश राजकीय विचारप्रणाली ..... संदर्भावर आधारलेल्या असतात.
अ) आर्थिक ब) धार्मिक क) शैक्षणिक ड) जातीय
- 4 लोकांना राष्ट्र-राज्याशी राजकीय निष्ठेने जोडून ठेवणारी विचारधारा म्हणजे ..... होय.
अ) फॅसिझम ब) साम्यवाद क) साम्राज्यवाद ड) राष्ट्रवाद
- 5 आत्मंडने ..... या संकल्पनेचा वापर केला.
अ) वर्तनवाद ब) अभिजनवाद क) संरचना कार्यवाद ड) आदा-प्रदान
- 6 सभासदांच्या हिताची पूर्तता करणे ..... गटाचा उद्देश असतो.
अ) दबावगट ब) हितसंबंधी क) भांडवलदार ड) सत्ताधारी
- 7 स्वातंत्र्यप्राप्तीपूर्वी ..... दबावगट म्हणून प्रामुख्याने काम केले.
अ) हिंदू महासभेने ब) राष्ट्र सेवादलाने क) आयटकने ड) भा. रा. काँग्रेसने

- 8 .....हे राजकीय समाजशास्त्राचे अभ्यासविषय आहे.
अ) राजकीय समाजीकरण ब) राजकीय भरती क) राजकीय सहभाग ड) वरील सर्व
- 9 भविष्यकाळात कांही उघडपणे चांगल्यावा वाटणाऱ्या गोष्टी प्राप्त करण्याचे वर्तमान काळातील साधन म्हणजे.....होय.
अ) गुलामगिरी ब) शक्ती क) नोकरी ड) यापैकी नाही
- 10 राजकारणासंबंधीचा विशिष्ट राजकीयव्यवस्थेतील व्यक्तीच्या प्रवृत्ती, स्थिती ज्ञान व आकलन यांचा आकृती बंध म्हणजे .....संस्कृती होय.
अ) शैक्षणिक ब) आरोग्य क) आदर्श ड) राजकीय
- 11 राजकीय व्यवस्थेमध्ये ..... हा प्रकार दिसून येतो
अ) राजेशाही ब) लोकशाही क) जुलूमशाही ड) वरीलसर्व
- 12 -----या प्रक्रियेद्वारे व्यक्तीतिच्या समाजातील राजकीय संस्कृती शिकून घेते.
अ) राजकीय समाजिकरण ब) राजकीय विघटन क) राजकीय विद्यापीठ ड)काँग्रेस पार्टी
- 13 -----या इंग्रज अधिकाऱ्याने १८८५ मध्ये राष्ट्रीय सभा या नावाने एक राजकीय संघटन स्थापन केले.
अ) लॉर्ड बेंटिक ब) अॅलन ह्यूम क)माऊंटबेटन ड) कॉर्न वालिस
- 14 फ्रेंच समाजशास्त्रज्ञ-----याने समाजात कायदा व सुव्यवस्था हे राज्याचे कार्य असल्याची चर्चा केली आहे.
अ) ऑगस्त कॉम्प्ट ब) टॉलकॉट पारसनस क) सी. एचकुले ड) एमिल दुर्खीम
- 15 ग्रीक तत्वज्ञ ऍरिस्टोटल यांच्या -----संकल्पनेत नागरी समाज या संकल्पनेचे मूळ आढळते.
अ)राजकीय विश्वास ब) राजकीय विघटन क) राजकीय समुदाय ड) राजकीय नियम

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 राजकीय समाजशास्त्राचा अर्थ
- 2 भारतातील राजकीय सहभाग
- 3 राजकीय पद्धती
- 4 राजकीय सामाजीकरणाचे महत्व

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 राजकीय समाजशास्त्र आणि इतर सामाजिक शास्त्रे परस्परसंबंध
- 2 राजकीय संस्कृतीचे प्रकार
- 3 राजकीय नोकरशाहीचे स्वरूप
- 4 राजकीय भरती

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 राजकीय समाजशास्त्र म्हणजे काय? राजकीय समाजशास्त्राच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
- 2 राजकीय सामाजीकरणाचे साधने स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: Oct/Nov.-2023

Sociology (Optional) Paper-IX

SOCO9: Political Sociology

Day and Date: Friday, 01/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

- 1 समाजशास्त्राची सुसंगत बांधणी करणारा विचारवंत म्हणजे ..... होय.
अ) कार्ल मार्क्स ब) डुरखाईम क) मॅक्स वेबर ड) हर्बर्ट स्पेन्सर
- Option 2
- 2 ..... शतकात श्रेष्ठजनांचा विचार प्रभावीपणे मांडण्यात आला.
अ) सतराव्या ब) अठराव्या क) एकोणीसाव्या ड) विसाव्या
- Option 2
- 3 बहुतांश राजकीय विचारप्रणाली ..... संदर्भावर आधारलेल्या असतात.
अ) आर्थिक ब) धार्मिक क) शैक्षणिक ड) जातीय
- Option 4
- 4 लोकांना राष्ट्र-राज्याशी राजकीय निष्ठेने जोडून ठेवणारी विचारधारा म्हणजे ..... होय.
अ) फॅसिझम ब) साम्यवाद क) साम्राज्यवाद ड) राष्ट्रवाद
- Option 4
- 5 आल्मंडने ..... या संकल्पनेचा वापर केला.
अ) वर्तनवाद ब) अभिजनवाद क) संरचना कार्यवाद ड) आदा-प्रदान
- Option 3
- 6 सभासदांच्या हिताची पूर्तता करणे ..... गटाचा उद्देश असतो.
अ) दबावगट ब) हितसंबंधी क) भांडवलदार ड) सत्ताधारी
- Option 2
- 7 स्वातंत्र्यप्राप्तीपूर्वी ..... दबावगट म्हणून प्रामुख्याने काम केले.
अ) हिंदू महासभेने ब) राष्ट्र सेवादलाने क) आयटकने ड) भा. रा. काँग्रेसने
- Option 4
- 8 ..... हे राजकीय समाजशास्त्राचे अभ्यासविषय आहे.
अ) राजकीय समाजीकरण ब) राजकीय भरती क) राजकीय सहभाग ड) वरील सर्व
- Option 4
- 9 भविष्यकाळात कांही उघडपणे चांगल्यावा वाटणाऱ्या गोष्टी प्राप्त करण्याचे वर्तमान काळातील साधन म्हणजे.....होय.
अ) गुलामगिरी ब) शक्ती क) नोकरी ड) यापैकी नाही
- Option 3
- 10 राजकारणासंबंधीचा विशिष्ट राजकीयव्यवस्थेतील व्यक्तीच्या प्रवृत्ती, स्थिती ज्ञान व आकलन यांचा आकृती बंध म्हणजे ..... संस्कृती होय.
अ) शैक्षणिक ब) आरोग्य क) आदर्श ड) राजकीय
- Option 4
- 11 राजकीय व्यवस्थेमध्ये ..... हा प्रकार दिसून येतो
अ) राजेशाही ब) लोकशाही क) जुलूमशाही ड) वरीलसर्व
- Option 4
- 12 -----या प्रक्रियेद्वारे व्यक्तीतिच्या समाजातील राजकीय संस्कृती शिकून घेते.
अ) राजकीय समाजिकरण ब) राजकीय विघटन क) राजकीय विद्यापीठ ड) काँग्रेस पार्टी
- Option 1
- 13 -----या इंग्रज अधिकाऱ्याने १८८५ मध्ये राष्ट्रीय सभा या नावाने एक राजकीय संघटन स्थापन केले.
अ) लॉर्ड बेंटिक ब) अॅलन ह्यूम क) माऊंटबेटन ड) कॉर्न वॉलिस
- Option 2
- 14 फ्रेंच समाजशास्त्रज्ञ-----याने समाजात कायदा व सुव्यवस्था हे राज्याचे कार्य असल्याची चर्चा केली आहे.
अ) ऑगस्त कॉम्टे ब) टॉलकॉट पारसनस क) सी. एचकुले ड) एमिल दुर्खीम
- Option 1

15 ग्रीक तत्वज्ञ ऍरिस्टोटल यांच्या -----संकल्पनेत नागरी समाज या संकल्पनेचे मूळ आढळते.

अ)राजकीय विश्वास ब) राजकीय विघटन क) राजकीय समुदाय ड) राजकीय नियम

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 राजकीय समाजशास्त्राचा अर्थ

Ans:

2 भारतातील राजकीय सहभाग

Ans:

3 राजकीय पद्धती

Ans:

4 राजकीय सामाजीकरणाचे महत्व

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 राजकीय समाजशास्त्र आणि इतर सामाजिक शास्त्रे परस्परसंबंध

Ans:

2 राजकीय संस्कृतीचे प्रकार

Ans:

3 राजकीय नोकरशाहीचे स्वरूप

Ans:

4 राजकीय भरती

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 राजकीय समाजशास्त्र म्हणजे काय? राजकीय समाजशास्त्राच्या व्याप्तीची चर्चा करा.

Ans:

2 राजकीय सामाजीकरणाचे साधने स्पष्ट करा.

Ans:

*****